

P. L. B. Vokietijos Krašto Valdybos

I N F O R M A C I J O S

Nr. 7 (14)

1952 m. rugpiūčio 1 d.

Paneudojant spaudoje šių "INFORMACIJŲ" medžiagą, prašome nurodyti šaltinį.

T U R I N Y S

1. Stop Genocide.
2. Iš lietuviškų centro organizacijų veiklos.
3. Iš vokiečių spaudos: "Katalikybė Rusijoje".
4. Sugrižusieji pasakoja.

S T O P G E N O C I D E

Raudonojo komunizmo pavojus šiandien yra pradėdamas suprasti viso kultūringojo ir civilizuotojo pasaulio. Bolševikų pavergtų tautų naikinimas vykdomas pagal visus Sovietų Rusijos despotų išbandytus metodus, o laisvę mylinčių žmonių protai jam suteikė GENOCIDO vardą.

Lietuvių tauta šiandien yra įžengusi į antrąją savo sunkios okupa cijos dešimtmetį. Už laisvą žodį ir net mintį lietuvis yra kalinamas, tremiamas ir žudomas. Šimtai tūkstančių geriausių mūsų tautos dukterų ir sūnų gyvena vargo gyvenimą ir baigia savo mardėjimo dienas tolimojo Kazakstano priverčiamojo darbo stovyklose. Bet lietuvis po savo vargo našta ir despoto letena nepalūžo. Krašte dešimtys tūkstančių partizanų, su ginklu rankoje, gina lietuvių garbę ir teises, o Sibiro kankiniai nepermalduojamai tiki į artėjančią išsilaisvinimo valandą. Kritusiųjų vardas - tai testamentas mums gyviesiems ir visoms ateities kartoms.

Vakarų laisvajame pasaulyje išsiskirstę lietuviai sudaro, sa-kytume, lyg ir antrąją mūsų kovos frontą - VAKARŲ FRONTĄ. Mes kiek skirtingomis kovos priemonėmis jungiamės prie likusiųjų krašte ir prie ištremtųjų. Mūsų balsas, šaukiąs kovojančiųjų ir mirštančiųjų vardu, privalo pažadinti laisvojo pasaulio sąžinę ir atverti jam akis.

TUO TIKSLU: Lietuvių Tautinės Martirologijos skyrius (eile metų renkas dokumentus ir duomenis apie mūsų tautos naikinimą ir pavienių tautiečių likimą svetimųjų areštuose ir ištremime), Amerikos Lietuvių Tarybai pritariant, išleidžia kovai su genocidu ženklelius, kurie yra platinami viso pasaulio lietuvių tarpe. Ženklelis spausdintas Vokietijoje, PLB Vokietijos Krašto Valdybos priežiūroje. Stop Genocide ženklelio autorius - docil. Prof. V.K. Jonynas.

Ženklelio platinimu JAV-se ir Kanadoje rūpinasi pats Lietuvių Tautinės Martirologijos skyrius. Šiuose kraštuose ženklelis bus siuntinėjamas lietuviams asmeniškai. Tam reikalui yra sudarytas milžiniškas Amerikos ir Kanados lietuvių adresynas. Vien Amerikoje yra numatoma paskleisti daugiau negu vienas milijonas "Stop Genocide" ženklelių. LTM skyriui į talką yra atėję per 60 asmenų, gyvenančių įvairiose JAV-bim lietuvių kolonijose, kurių didelę daugumą sudaro buvę bolševikų ir nacių kalėjimų ir KZ politiniai kaliniai.

PLB Vokietijos Krašto Valdyba, vadovaujama inž. Prano Zundės, viena iš pirmųjų ėmėsi talkinti kovimo darbu. Jai yra pavesta ženklelius paskleisti kitų kraštų lietuvių tarpe ir yra įpareigota susirišti su

Argentinos	Brazilijos	Italijos	Švedijos
Australijos	D-Britanijos	Kolumbijos	Šveicarijos
Austrijos	Čilės	N.Zelandijos	Urugvajaus
Belgijos	Danijos	Prancūzijos	Vencuelos

ir Vokietijos

lietuvių organizuotos bendruomenės vienetais ir ženklelių paskleisti ten gyvenančių lietuvių tarpe.

Išvardintuose kraštuose ženklelio platinimo būdas ir aukos dydį nustato PLB Vokietijos Krašto Valdyba, susirišusi su atitinkamo krašto PLB valdyba ar kita tame krašte lietuvius atstovaujanti organizacija.

Išvardintuose kraštuose už ženklelių surinktų aukų 10 % gauna Lietuvių Tautinės Martirologijos skyrius, likusieji 90 % pajamų yra skiriamai to krašto lietuvių antikomunistinei akcijai, kurioje ženklelis buvo platinamas. Už suminėtuose kraštuose išplatintus ženklelius Vokietijos Krašto Valdyba turi teisę į tam tikrą procentą, kuris padengtu jos turėtas pašto ir kitas išlaidas. Pastarasis procentas yra nustatomas jų tarpusaviu susitarimu.

ŽENKLELIS KLIJUOJAMAS ANT VISŲ LAIŠKŲ VOKŲ IR ANT RAŠOMŲ RAŠTŲ, YPAČ ANT TŲ, KURIE YRA SKIRIAMI ATITINKAMŲ KRAŠTŲ VYRIAUSYBIŲ, VALDŽIOS IR KITATEJŲ ORGANIZACIJŲ NARIAMS.

Tegu Stop Genocide ženklelis skelbia visam pasauliui mūsų šūkį: "Jūs leisvieji, sudrauskite despotus ir žmogžudžius", "Sulaikykite žmoniu ir tautų žudymą"...

Iplaukusios už ženklelių sumos bus panaudotos antikomunistinei akcijai, išryškinant mūsų tautos genocidą ir kietas išsilaisvinimo pastangas pavergtame krašte.

Konkrečiai yra numatyta:

1. Plėsti Lietuvos Genocido parodą.
2. Skelbti pasaulio viešumai atitinkamomis kalbomis Lietuvos genocido dokumentus.
3. Remti kiekvieną gražią iniciatyvą, keliančią balsą prieš Lietuvoje vykdomą genocidą.

Visos "Stop Genocide" akcijos reikalais informuojamasi Lietuvių Tautinės Martirologijos skyriuje, kuris apie akcijos rezultatus informuoja Amerikos Lietuvių Tarybą ir tariasi su ja dėl tolesnės veiklos.

JONAS RIMAŠAUSKAS

Lietuvių Tautinės Martirologijos
Skyriaus Vedėjas

IŠ LIETUVIŠKŲ CENTRO ORGANIZACIJŲ VEIKLOS

ATSISTATYDIMO BALFO ĮGALIOJINIS VOKIETIJAI

Balfo įgaliotinis Vokietijoje, p. Pr.Zundė, įteikė Balfo cent-
rui savo atsistatydinimą. Savo atsistatydinimo rašte p. Zundė, ku-
ris yra drauge ir bendruomenės pirmininkas, pažymėjo, kad jis ne-
gali daugiau bendradarbiauti Balfo, jei Balfo pirmininko pareiški-
mais bendruomenė prilyginama partijai ar kokiai profesinei organi-
zacijai ir daromi tokie Balfo patvarkymai, kurie aiškiai priešta-
rauja bendruomenės santvarkai ir neigiamai veikia į jos susiklau-
symą ir moralę. Toliau p. Zundė pažymi, kad visu mūsų organizacijų,
kurioje srityje jos bedirbtų, pastangos ir veikla turi būti sude-
rintos, nes visos jos privalo dirbti vienam tikslui - atkelti
kuo plačiau vartus į Tėvynę sveikiems dvasia ir kūnu jos vaikams.

Balfo įgaliotinio Vokietijai pareigas nuo š.m. rugpiūčio 1 d.
perima Balfo įgaliotinis Münchene, p. I.Rugienius. Kartu likviduo-
jama Balfo įstaiga Hannoveryje, perkeliant Balfo sandėlius, jeigu
jie iš viso naujoje šalpos sistemoje bus numatyti, į Münchena.

Tokiu būdu ateityje visais Balfo reikalais reikia kreiptis
tik į Balfo įstaigą Münchene, Pienzenauerstr. 15, Room 20.

UNO KOMISARAS REIS LIETUVIŲ GIMNAZIJA

Liepos 17 d., UNO komisaro kviečiamas, p. Pr.Zundė lankėsi
jo įstaigoje Bad Godesberge, kur buvo aptariami tremtinių atsto-
vavimo reikalai. Pasitarime dalyvavo tremtinių naujai sukurtos
organizacijos valdybos nariai, vengras generolas Šonni - pirminin-
kas, lenkas Blenski - generalinis sekretorius ir Pr. Zundė - išči-
ninkas.

Pasitarimo metu išryškėjo komisaro pažiūra į naujai sudarytą
tremtinių centrinę atstovybę. Jis skaito ją pakankamai organizuo-
tą ir apimančią beveik visus tremtinius, nors ukrainiečiai tuo tar-
pu, nepareikšdami net savo argumentų, į ją neįeina. UNO komisa-
ras dėl ukrainiečių nedalyvavimo pareiškė savo apgailėstą, bet
pačią tremtinių atstovybę laiko teisėtu tremtinių organu. Jis
ne tik su ja, kaip tokia, skaitysis, bet ir rems materialiniai,
pradžiai paskirdamas tremtinių organizacijos administracijai
iš savo fondų 12.000 DM sumą.

Pasitarime, be kitų klausimų, ypač nuodugniai apsvaistytas
vokiečių potvarkiais reikalingu apsigyvenimo leidimų klausimas.
Komisaro ir pačių tremtinių pastangos palenkti vokiečius ta pras-
me, kad užsieniečiams tremtiniams nebūtų tie nuostatai taikomi,
buvo nesėkmingos. Iš vokiečių išgautas tik patikrinimas, kad į
šiuos leidimus žiūrės labiau kaip į tam tikrą formalumą, kad lei-
dimai bus duodami jų neterminuojant, ir kad juose bus dėjami štam-
pai, kad leidimo savininkas yra benamis užsienietis, vokiečių
priimto įstatymo prasme. Tuo pačiu tas leidimas bus kartu ir įro-
dymas, jog jo laikytojas yra benamis užsienietis ir kad jam turi

būti taikomas įstatymas, kuris, ypač deportacijų atžvilgiu, apsaugo jų teises, nелеisdamas deportuoti, t.y., išsiusti iš Vokietijos be atskiro teismo sprendimo.

Savo apsilankymo proga Krašto Valdybos pirmininkas, p.Pr.Zundė priminė savo laiku IRO įteiktą Krašto Valdybos prašymą remti lietuvių Vasario 16 gimnaziją Diepholze. IRO įstaiga tą reikalą buvo perdavusi UNO komisarui. Krašto Valdybos pirmininkas gavo iš komisaro principinį sutikimą lietuvių gimnaziją remti. Pradžiai numatoma paskirti 5.000 DM sumą, o vėliau gal ir nuolat ją remti. Komisaro pavaduotojas, Mr. Pearson-Wilson, kuriam pavesti šalpos reikalai, artimiausiu laiku atsilankys Krašto Valdyboje Hannoveryje ir lietuvių gimnazijoje Diepholze. Po šių vizitų galutinai paaiškės paramos dydis ir būdas.

LAISVŲJŲ TAUTŲ KONGRESAS DUSSELDORFE

Düsseldorfėje liepos 18 - 20 d. sukviestame Laisvųjų Tautų Kongrese lietuvius atstovavo Krašto Valdybos pirmininkas, p.Pr.Zundė, o latvius - Latvianų Centro Komiteto pirmininkas, p. plk.Janums. Pabaltiečių Centro Tarybos įgaliojimą, jie kartu atstovavo ir visus pabaltiečius.

Kongreso dalyvių, kurių skaičius buvo sąmoningai aprėžtas, tarpe pažymėtini rezistencijos ir politinių kalinių organizacijų atstovai: Willem Bakker - Olandija, Giuseppe Castiglione - Italija, Edmond Debeaumarche - Prancūzija, prof. Martin Dehousse - Belgija ir kiti. Be visuomenininkų, politikų, mokslininkų ir žurnalistų, jame dalyvavo iš Vokietijos tiek profesinių sąjungų, tiek darbdavių organizacijų vadovai: Dr. Walter Raymond, darbdavių sąjungų susivienijimo pirmininkas, Fritz Retting, tarnautojų profesinės sąjungos pirmininkas, P.J.S. Serrarens, Olandijos parlamento narys; krikšč. prof. s-gos generalinis sekretorius, Gerhard Haas, laisvųjų prof. sąjungų Berlyne general. sekretorius. Pažymėtini ir tokie dalyviai, kaip Vokietijos Raudonojo Kryžiaus prezidentas; Dr. Heinrich Weitz, UNESCO atstovas, Dr. Willem Verkade, kovotojų už žmonių teises vadas, docentas Dr. Ernst Tillich, ukrainiečių laisvės kovotojų atstovas, generolas Diomid Gulaj, kultūrinės laisvės kongreso atstovas, Dr. Günther Birkenfeld, ir kiti.

Kongreso tikslas nebuvo, kaip kai kieno buvo manoma, rūpintis sustiprinti vokiečių ir rusų santykius ir kad į jį nebuvę pakviesti pabaltiečiai ir ukrainiečiai.

Kongresas jau savo dalyvių apimtimi negalėjo būti panaudotas vokiečių ir rusų santykiams stiprinti, nes rusų kongrese dalyvavo visai nedidelis skaičius. Ukrainiečiai ne tik buvo pakviesti, bet jų atstovas, prof. Kosarenko-Kosarewitsch, New York, skaitė kongresui antrąjį referatą apie rusų imperializmą įvairiomis priedangomis pavadindamas komunizmą irgi rusų imperializmo priedanga, ir labai aštria ir net nemandagia forma kalbėdamas apie "moskovitus" ir rusus, kaip kaceto sargus. Rusų atstovams teko tik gintis ir pareikšti apgailėstą, kad kongrese iškeliamos labiau teutas skiriančios, o ne jas į bendrą kovą su komunizmu jungiančios mintys. Pabaltiečiai buvo korektiškai ir laiku į kongresą pakviesti ir plačiai apie tai informuoti. Jų atstovai, p.p.Pr. Zundė ir plk.V.Janums, dalyvavo Pabaltiečių Centro Tarybos įgaliojimu.

Kongreso darbų apžvalga duosime sekančiame mūsų biuletenyje. Tai buvo pirmas bandymas sudaryti pagrindus praktiškai akcijai prieš komunizma, jungiant toje akcijoje laisvasias ir pavergtasias tautas. Tokiu būdu, kongresą baigiant, buvo sudaryta komisija, kurios uždavinys yra tęsti šį darbą ir tirti jam galimybes.

Tos kongreso išrinktos komisijos sastatas yra šis: André Alerš - Brüssel; DC Amzar, rumunas, - Wiesbaden; prof. Boldyreff, rusas, - Washington; prof. Dr. A. Hilckmann, lietuviškai kalbas politinių mokslų katedros Mainzėje vedėjas; prof. Flor Peeters, - Belgija; Abraham Perquin - Olandija; Dr. Paride Piasente - Roma; Dr. W. Raymond - vokiečių darbdevių sąjungos pirmininkas; Dr. L. Rschewsky, rusas, - Frankfurt; Dr. H. G. Saharuni, armėnas, - Stuttgart; Dr. G. Schreiber - Bonn; Dr. K. P. Schulz - Baden-Baden; P. J. S. Serrarens - Olandija; Dr. W. Solotarenko, ukrainietis, - Wildenroth; docent. Dr. Ernst Tillich - Berlyn ir Pranas Zundė, PLB Krašto Valdybos pirmininkas - Hannover.

KRAŠTO TARYBOS RINKIMAI

Rugpjūčio 3 d. įvykstantiems Krašto Tarybos rinkimams išstatomi 52 kandidatai vienu sąrašu. Kaip ir per praėjusius rinkimus, taip ir dabar, juose visiškai nepasireiškie kokios nors partijos ar partiškumas. Kandidatai pasiūlyti atskirų bendruomenių, statute numatytu būdu. Jauniausias kandidatas yra 24 m., seniausias 85 m. amžiaus. Virš 50 m. amžiaus yra 22 kandidatai, 30 metų ir jaunesnių - 4, o likusieji tarp 30 ir 50 metų amžiaus. Profesijomis ju tarpe yra 3 mokytojai, po 7 tarnautojus ir amatininkus, 5 ūkininkai, po 4 valdininkus ir teisininkus, 3 ekonomistai, 2 profesoriai, 2 dipl. inžinieriai, 2 prekybininkai ir po vieną kultūrtechniką, visuomenės veikėją, farmaceutą, miškininką ir 1 gailėst. sesuo. Turinčių teisę balsuoti bendruomenės narių yra apie 4.600.

BIRŽELIO 14 MINĖJIMO BONNOJE ATGARSIAI

Tokiais atgarsiais galima pavadinti Krašto Valdybos gaunamus žymių asmenų laiškus. Jų tarpe yra Prancūzų Aukštojo Komisarų įstaiigos atstovo, dalyvavusio minėjime, plk. lt. Jean de Caix, raštas, kuriuo pareiškama pabaltiečiams jo paties ir prancūzų užuojauta. Atsiliepė ir baronas von der Ropp, ilgame laiške primindamas, kad jis esąs Lietuvos vokiečių ir kad jo širdis niekuomet nemustojusi plakti savo tėvynei. Primena, kad jis savo laiką buvęs tarpininkas tarp Vokietijos vyriausybės ir pirmojo karo metu įsteigtosios Lietuvos Tarybos. Jis gerai pažinojęs Smetoną ir jo bendradarbius ir viena proga juos pristatęs vokiečių Reichstago atstovams. Naujieji vokiečiai jam nepažįstami, bet jis tuo nesistebįs, nes "daug vadovaujančių mūsų tėvynės vyrų yra deportuoti ir sunaikinti".

PABALTIEČIŲ KRIKŠČIONIŲ STUDENTŲ BENDRABUTIS

Hangolare, ties Bonna, savo jėgomis įsikūręs Krikščionių Pabaltiečių Studentų Sąjungos bendrabutis, vadovaujamas Lietuvos latvio, kun. Urdzės, ir lietuviu bendrabučio vedėjo A. Gintauto, įsigijo Annaberge, Bač Godesberge, grafo Wesserhold pilį su 50 kambarių ir ūkiu pastatais bei 6 morgais žemės. Iki spalio mėn. bendrabutis bus iš Hangelaro perkeltas į Annabergą ir praplėstas. Studentams, vietoje 30, bus 40 vietų, o amatų mokinių skyrius praplėšiamas iš 15 iki 30 vietų.

-- 6 --

Šiuo metu Annberge įkurta tarptautinė jaunimo darbo stovykla su 40 dalyviu iš Anglijos, Prancūzijos, Olandijos, Belgijos, Danijos Šveicarijos ir kitų kraštų. Jaunučiai savanoriškai atlieka pilies remonto darbus, o laisvalaikio pokalbiuose ir parengimuose susipažįsta su pabaltiečių tautomis ir tarpusavyje.

PASAULINĖS LIUTERONŲ SAJUNGOS KONGRESAS

HANNOVERYJE

Šiuo metu Hannoverijoje vykstančiame liuteronų kongrese dalyvauja ir pabaltiečiai. Iš lietuvių kongreso atstovais yra kun. Keleris, Gelžinis, ponai Gintautas ir Šlenteris, iš latvių - arkivyskupas Grinbergs, propstai Senders ir Terinš; Iš Anglijos - kunigai Mažiks ir Abolinš, o iš Vokietijos - lietuvių draugas, kun. Urdzė.

Su svečiais, kongrese dalyvauja virš 7.000 bažnyčios atstovų, jų tarpe iš užsienio, pirmoje eilėje JAV ir Skandinavijos kraštų, 800 delegatų. Prie kongreso yra surengtos tremtinių parodėlės, jų tarpe pabaltiečių, su lietuviu skyriumi.

MIRĖ MARTYNAS JANĖUS

Liepos 26 d., 13 val., Lübecke, ligoninėje "Ost", mirė Lietuvos patriarcho sūnus, Martynas Jankus. Velionis tremtyje ilgus metus vadovavo Lübecke, Meesen kareivinėse susispietusiai lietuvių tremtinių bendruomenei.

IŠ VOKIEČIŲ SPAUDOS

KATALIKYBĖ RUSIJOJE

Šia tema vokiečių laikraštis "Kirche in der Welt" duoda platų straipsnį, paliesdamas ir lietuvius katalikus. Atpasakojame jo pagrindines mintis:

Katalikų bažnyčios Rusijoje galvos, arkivyskupo von der Ropp; sekretorius, Mgr. Chalco-Koulak, 1929 m. Varšuvoje paskelbė straipsnį apie katalikų bažnyčią buvusioje Rusijoje, pagal kurį ji turėjusi gerai įrengtas bažnyčias, buvo išvysčiusi nuostabią socialinę veiklą ir savo kunigija, seminarijas, licėjus bei teologijos fakultetą galėjusi iš savo ūkių gerai aprūpinti. Arkivyskupo buveinė buvusi Mohiliove, o daugumas katalikų - buvusios Lenkijos plotuose, kas sudarė ir kai kurių sunkumų, nes dažnai katalikybė sutapusi su lenkybe.

Paskutiniaisiais 19 amžiaus metais įvyko žymiu atsivertimų į katalikų tikėjimą, jų tarpe ministerio pirmininko Stolypino pusseserės, Natalijos Čoiakovos. Ji įsteigusi Petrapilyje Romai ištikima rytų apeigų bažnyčią. Romai ištikimų unitų misijas rėmė Mgr. Šeptickis, o tolesnė tos bažnyčios raida buvo 1917 m. aptarta sinode, kuriam vadovavo tik ką iš Sibiro grįžęs, 1914 m. ten ištremtas, Leonidas Fiodorovas..

- Taip pat sutikau ir vieną lietuvį, kuris 1941 m. už rusų kariojimą buvo ištremtas Sibiran ir 1951 m. sugrąžtas. Jis būdamas tik 30 metų amžiaus, atrodė visai pasenusiu žmogum - be dantų ir žilais plaukais. Jis pasakojo apie savo išgyvenimus tremtyje: kaip jam ir kitiems lietuviams tekę gyventi didžiausioje šaltyje skardiniuose bare kuose ir primityviu būdu maistui medžioti meškas. Bausmę atlikęs pėsčiomis grįžo Lietuvon. Kelionė trukusi keletą mėnesių.

Paskutiniai masiniai trėmimai vyko 1951 m. spalio mėn. ir apie tai man parašė sutartais žodžiais viena lietuvė. Iš Sibiro lietuviui rašydavo atvirlaiškius ir paprastą kalbą nieko neminėdavo apie tenykštį gyvenimą. Tačiau mes iš turinio žinodavome viską, kas mums būdavo svarbu žinoti. Pav., viena moteris rašė: "Mums klojasi taip, kaip šulcui". Kadangi š. jau prieš dvejus metus buvo miręs, tai mes supratome, kad ir jie to paties laukia.

Trėmimo procedūra yra šitokia: atėję NKVD valdininkai duoda pasirašyti raštą, kur yra pasakyta, kad savanoriškai vyksta darbam Rusijon. Kas jį pasirašo, su tuo elgiamasi geriau ir, nuvežus Sibiran, nokišamas į konclagerį ir turi kai kurių privilegijų. Kas gi nepasirašo, to gyvenimo dienos būna suskaičiuotos: nuvežtas Sibiran įkišamas darbo stovyklon ir netrukus "sutvarkomas".

Jauni vyrai imami kariuomenėn dukart per metus: pavasarį ir rudenį. Visi išvežami Rusijon ir paskirstomi tarp rusų dalinių. Pažįstami lietuviai yra gavę laišku iš savo vaikų, kur jie rašo, kad padeda "Korėjos liaudies respublikai" vaduoti kraštą iš kapitalistų "vergijos".

Šilutėje, Macikų ir Löwen kaimų pakraštyje buvo belaisviu ir civilių konclageris.

Žmonės laukia karo kasdien. Kartą kažkas paleido gandą, kad naktį (tikros datos nenusakė) ateis išveduoti amerikiečiai. Žmonės naktimis bėgdavo su savo skurdžia manta į laukus ir ten miegodavavo, laukdami išvadavimo. Bet veltui ...

Lietuvių niekuomet nepamiršiu, nes jie mane išgelbėjo nuo bado mirties, ir šiaip buvo malonūs ir geri žmonės. Kai aš apie juos prisimenu, - kiek jie turi psk_elti po sovietiniu batu, - nejuociom ašaros nurieda skruostais...". Taip baigia savo pasakojimą vokiečiai.

Hannover-Kleefeld, Hegelstr. 6, Tel. 51954